

Potencjał osobisty dziecka to szansa na sukces.

Jak pomóc go wykorzystać?

W wychowaniu bardzo ważne jest, aby dzieci osiągały sukcesy, nabierały przekonania o swoich wartościach, były w czymś po prostu dobre. Poczucie dziecka „wiem, umiem, potrafię coś robić dobrze” dodaje mu wiary we własne możliwości, zachęca do ciągłego powtarzania zadania, czynności, zabawy. Zatem jak rozwijać wewnętrzną motywację u dzieci, jak wzmacniać ich dążenie do samodzielności?

Dziecko w wieku przedszkolnym ma silne pragnienie zdobywania kolejnych umiejętności, w wyniku wewnętrznych potrzeb. To one skłaniają dzieci do działania i to właśnie w nich tkwi siła motywująca. Obok podstawowych potrzeb: miłości, bezpieczeństwa, uznania ważne są też: dążenie do samodzielności, zaspokajanie ciekawości poznawczej i nawiązywanie kontaktów społecznych. Dzieci mogą je realizować poprzez doświadczanie, badanie, obserwację, stawianie pytań. Zaangażowanie w działanie pozwalają dzieciom odkryć swoje mocne strony, predyspozycje i zdolności, które zapewnią sukces w realizacji podjętych aktywności. Radość dziecka, które zrobiło coś mądrego, ciekawego, dobrego, buduje w nim przekonanie o własnej pozytywnej wartości, motywuje do dalszego działania i kolejnego sukcesu.

Miłość rodziców źródłem siły wewnętrznej dziecka

Potencjał dziecka może się rozwijać prawidłowo, gdy czuje się ono kochane przez rodziców. Pożądane jest to, kiedy rodzice szanują godność i prawa dziecka, a jednocześnie mądrze wyznaczają granice. Dzieci czują się bezpiecznie, gdy kieruje się nimi tak, aby mogły poznawać życie i je doświadczać, kiedy ich potrzeby emocjonalne są zaspokajane, a więc, gdy otrzymują od rodziców wszelkie formy czułości oraz mogą liczyć na uwagę, zrozumienie i cierpliwe wysłuchanie. Z drugiej strony dzieci potrzebują poważnego traktowania, okazywania im zaufania i szacunku, stanowczości wobec prób uporczywego nieposłuszeństwa, jasno wyznaczonych granic. Rodzice mogą świadomie pozwalać na doświadczanie trudnych sytuacji, aby zapewnić dziecku możliwość ponoszenia konsekwencji własnego działania, np. konsekwencją zburzenia budowli siostry będzie konieczność zbudowania jej od nowa. Dla dziecka jest to szansa na dostrzeżenie dobrych i złych stron zaistniałych wydarzeń, przemyślenie podjętej decyzji, wyciągnięcie wniosków i naprawienie szkód. To istotne przeżycia, które pomogą dziecku nabrać pewności siebie, odnaleźć w sobie siłę do podejmowania nowych wyzwań. Pochwała od rodziców, zwłaszcza taka, która ujawnia emocje wobec pozytywnych działań dziecka (*Możesz być z siebie dumna, że dbasz o porządek na swojej półce z książkami.*) jest nie do przecenienia.

Jak wzmacniać dążenie dziecka do samodzielności?

- pokazywanie dziecku, jak wykonywać określone zadanie z sukcesem,
- stwarzanie warunków do tego, by dziecko mogło samodzielnie wykonywać zadanie i cieszyć się z własnych dokonań: *Mamo, sama się ubrałam!*
- pomaganie dziecku bez wyręczania go np. w czynnościach samoobsługowych
- wykorzystywanie różnorodnych form ruchu na świeżym powietrzu
- pomaganie dziecku w realizowaniu jego pomysłów, np. udostępnianie nietypowych przyborów do zabawy: pudełek kartonowych, guzików, chusteczek

- stwarzanie warunków do dokonywania wyborów i podejmowania decyzji, np. wyborów zabawek, zadań do wykonania.

Jak wzmacniać kontakty społeczne?

- pomaganie w rozpoznawaniu i nazywaniu emocji u siebie i u innych oraz radzeniu sobie z nimi
- obdarzanie uwagą, np. poświęcanie czasu na wysłuchanie zwierzeń, obaw
- okazywanie sympatii dziecku poprzez mimikę, gesty, słowa...
- okazywanie zrozumienia dla dziecięcych błędów,
- okazywanie zaufania, np. „wierzę, że potrafisz to zrobić”
- pytanie dziecka o zdanie w kwestiach dotyczących spraw rodzinnych, np. planowanie czasu
- przekazywanie informacji zwrotnej na temat umiejętności i wiedzy, które dziecko zdobywa, np. przestrzeganie zasad, dobre manieri, poczucie humoru

Jak wzmacniać ciekawość poznawczą?

- tworzenie warunków do swobodnej zabawy, umożliwianie samodzielnych poszukiwań przez dzieci, np. prac plastyczne na dowolny temat, różnorodne konstrukcje według własnych pomysłów,
- rozbudzanie ciekawości poznawczej, np. eksperymentowanie, zabawy badawcze
- zachęcanie do samodzielnego myślenia, do stawiania pytań i poszukiwania odpowiedzi
- pokazanie w jaki i gdzie można wykorzystać zdobytą wiedzę, np. wiedza na temat właściwości wody wpływa na możliwości wykorzystania jej w życiu codziennym,
- prezentowanie sylwetek sportowców, artystów, muzyków
- proponowanie działań, które mają na celu utrwalenie zdobytej wiedzy, np. zagadki, quizy

Każde z wymienionych wzmocnień działa inspirująco. Dla dzieci w wieku przedszkolnym dodatkowo pochwała opisowa jest dobrą formą zachęty. Może ono spojrzeć na siebie w pozytywnym świetle i po wysłuchaniu komunikatu pochwalić się samo.

Motyl na Twoim obrazku ma dużo kolorów.

Widzę, że wszystkie zabawki są już na swoich miejscach! To mnie bardzo cieszy.

Dziękuję, że tak szybko się ubrałeś.

Gratuluję, jesteś pomysłowym konstruktorem.

Nabywanie samodzielności, buduje poczucie własnej wartości, a zarazem dodaje pewności siebie. Zdobywanie wiedzy, rozwijanie kreatywności wpływa na samoocenę, podnosząc jej poziom. Umiejętności społeczno – emocjonalne pomagają pokonywać trudności oraz ułatwiają nawiązywanie relacji z innymi. Swobodne działania z jednoczesnym wyznaczaniem zasad rozwijają inwencję twórczą, skłania do marzeń. Zakończone powodzeniem działania dzieci sprawiają im mnóstwo radości, jednocześnie skutecznie rozbudzając wewnętrzną motywację.

Małgorzata Kiryluk

